

THÔNG BÁO

**Ý kiến kết luận của Phó Thủ tướng Hoàng Trung Hải tại cuộc họp
về các giải pháp xử lý, sử dụng tro xỉ của các nhà máy nhiệt điện**

Ngày 10 tháng 8 năm 2015, tại Văn phòng Chính phủ, Phó Thủ tướng Hoàng Trung Hải chủ trì cuộc họp về các giải pháp xử lý, sử dụng tro xỉ của các nhà máy nhiệt điện. Tham dự cuộc họp có lãnh đạo và đại diện các Bộ, cơ quan: Công Thương, Xây dựng, Tài nguyên và Môi trường, Văn phòng Chính phủ; lãnh đạo các Tập đoàn: Điện lực Việt Nam (EVN), Dầu khí Việt Nam (PVN), Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam (TKV), Tổng công ty Xi măng.

Sau khi nghe báo cáo của Bộ Công Thương, Bộ Xây dựng và các Tập đoàn, ý kiến các đại biểu tham dự họp, Phó Thủ tướng Hoàng Trung Hải kết luận như sau:

I. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Nhu cầu tiêu thụ năng lượng trên thế giới không ngừng tăng lên theo tốc độ phát triển của nền kinh tế xã hội. Các nguồn năng lượng tái tạo như năng lượng mặt trời, năng lượng gió, năng lượng sinh khối,... có nhiều ưu điểm và được khuyến khích phát triển, nhưng các nguồn năng lượng này hiện nay mới chiếm tỷ lệ nhỏ trong nhu cầu năng lượng toàn cầu (năm 2014, nguồn năng lượng tái tạo chiếm khoảng 9,3% tổng nhu cầu năng lượng sơ cấp toàn cầu). Nguồn cung cấp năng lượng chủ yếu vẫn dựa trên vào các nguồn nhiên liệu hóa thạch (than, dầu mỏ, khí đốt); năm 2014, thế giới tiêu thụ trên 8,1 tỷ tấn than, chiếm 30% tổng năng lượng sơ cấp tiêu thụ toàn cầu. Trong cơ cấu sản lượng điện sản xuất của thế giới, các nhà máy nhiệt điện cũng chiếm tỷ trọng lớn nhất (gần 40%), trong khi khí đốt có tỷ trọng lớn thứ hai với tỷ lệ trên 22%.

Đối với ngành năng lượng của Việt Nam, năm 2014 tiêu thụ khoảng 34 triệu tấn than, chiếm 26% tổng năng lượng sơ cấp; các nhà máy nhiệt điện than sản xuất trên 35 tỷ kWh, chiếm 25% tổng sản lượng điện toàn quốc. Để đáp ứng nhu cầu năng lượng cho phát triển kinh tế xã hội của đất nước, Việt Nam vẫn cần sử dụng nguồn nhiên liệu than, ngoài than khai thác trong nước, Việt Nam còn phải nhập khẩu than cho sản xuất điện và nhu cầu năng lượng các ngành công nghiệp.

Tro xỉ là một trong số các chất thải rắn sinh ra trong quá trình đốt than trong các nhà máy nhiệt điện và các cơ sở công nghiệp. Tùy thuộc vào nguồn nhiên liệu (than đá, than nâu,...) và công nghệ đốt (lò than phun, lò tầng

sôi,...) mà khối lượng và thành phần tro xỉ khác nhau. Nếu không có giải pháp xử lý triệt để, ngoài việc cần đến hàng nghìn hecta đất để chôn lấp, tro xỉ than còn là nguồn gây ô nhiễm môi trường đất, nước và không khí.

2. Trên thế giới, tro xỉ đã được ứng dụng trong nhiều lĩnh vực, các ứng dụng của tro xỉ được chia thành ba nhóm chính: ứng dụng công nghệ thấp, ứng dụng công nghệ trung bình và ứng dụng công nghệ cao. Các ứng dụng công nghệ thấp như sử dụng tro xỉ trong san lấp, làm đê kè, vỉa hè và nền đường, ổn định lớp móng, cải tạo đất,... Các ứng dụng công nghệ trung bình như sử dụng tro xỉ làm phụ gia xi măng, cốt liệu nhẹ, các loại bê tông đúc sẵn, bê tông đầm lăn, gạch không nung, đá ốp lát,... Các ứng dụng công nghệ cao liên quan đến việc sử dụng tro xỉ làm nguyên liệu để thu hồi kim loại, chất độn cho polyme, như chất dẻo PE, PP,... Tại một số nước phát triển như Ý, Hà Lan, Đan Mạch,... hầu hết tro xỉ được sử dụng, tại các nước Mỹ, Pháp, Nhật, Hàn Quốc khoảng 75% đến trên 90% lượng tro xỉ phát sinh đã được xử lý, sử dụng.

Tại Việt Nam, tro bay đã được dùng làm phụ gia bê tông khối lớn cho các công trình đập thủy điện áp dụng công nghệ bê tông đầm lăn tại một số nhà máy thủy điện, như: Sơn La, Lai Châu, Bản Chát, Huội Quảng, Bản Vẽ, Sông Tranh 2,... Tro bay cũng đã được sử dụng làm phụ gia tại một số nhà máy xi măng: Hoàng Thạch với tỷ lệ trộn 14%, Sông Gianh với tỷ lệ trộn lên đến 18%. Trong xây dựng dân dụng, xây dựng công nghiệp tro bay đã được sử dụng làm phụ gia khoáng để sản xuất bê tông đầm lăn (RCC), bê tông tươi dân dụng, bê tông mác cao (thay thế 30 - 50% xi măng). Tro bay cũng được làm nguyên liệu trong sản xuất vật liệu xây dựng, đặc biệt là những sản phẩm vật liệu xây dựng mới như: gạch bê tông bọt, gạch bê tông khí chưng áp, gạch xi măng cốt liệu,...

Trường Đại học Giao thông Vận tải đã tiến hành nghiên cứu sử dụng tro bay làm chất liên kết để gia cố vật liệu cát, đá làm mặt đường. Hiện đã có dự án thử nghiệm xây dựng đường giao thông nông thôn tại huyện Kim Động, Hưng Yên.

Tuy nhiên, hiện nay mới chỉ có khoảng 10% lượng tro xỉ thải ra hàng năm được thu gom, sử dụng, còn lại 90% vẫn thực hiện chôn lấp. Với nhiều công dụng như trên, tro xỉ nếu không được thu gom, tận dụng sẽ không chỉ là một sự lãng phí lớn mà còn là một hiểm họa đối với môi trường. Chính vì vậy, việc nghiên cứu, xử lý, tận dụng tro xỉ trong các lĩnh vực kinh tế, kỹ thuật cần được quan tâm đặc biệt trong thời gian tới.

3. Để bảo đảm cung cấp điện cho phát triển kinh tế xã hội, ngoài việc ưu tiên phát triển các nguồn điện sử dụng năng lượng tái tạo (thủy điện, điện gió, điện mặt trời,...), các nhà máy điện sử dụng khí đốt, chúng ta vẫn cần phát triển các dự án nhà máy nhiệt điện đốt than. Trong những năm qua, Chính phủ đã có nhiều chỉ đạo về phát triển vật liệu xây không nung để từng bước thay thế gạch đất sét nung; về xử lý tro xỉ, thạch cao phát sinh từ các nhà máy nhiệt điện, nhà máy hóa chất phân bón nhằm giảm thiểu ô nhiễm môi trường, tiết

kiệm diện tích đất dùng làm bãi chứa chất thải tro xỉ và góp phần tiết kiệm tài nguyên thiên nhiên làm vật liệu xây dựng, bảo đảm phát triển bền vững.

Tuy nhiên, thói quen sử dụng gạch nung, chưa quen sử dụng gạch không nung của các hộ dân và cả nhiều doanh nghiệp xây dựng là rào cản lớn trong việc sử dụng tro xỉ. Ngoài ra, một số Bộ và Ủy ban nhân dân một số tỉnh chưa thực sự quyết liệt chỉ đạo việc thực hiện lộ trình giảm dần việc sản xuất, sử dụng gạch đất sét nung và hướng đến chấm dứt sản xuất gạch đất sét nung bằng lò thủ công, lò thủ công cải tiến, lò vòng sử dụng nhiên liệu hóa thạch nên đến nay kết quả thu được còn nhiều hạn chế. Các Bộ, cơ quan, địa phương liên quan cần sớm vào cuộc, thực hiện các giải pháp quyết liệt, nếu không trong một vài năm tới, một số nhà máy điện bãi xỉ sẽ đầy, không có thêm diện tích để chôn lấp, ảnh hưởng đến an ninh cung cấp điện và vấn đề lớn về môi trường, trong khi không tận dụng được tài nguyên tro xỉ.

II. NHIỆM VỤ CỦA CÁC BỘ, NGÀNH LIÊN QUAN

1. Bộ Công Thương

- Tiếp tục theo dõi chỉ đạo việc thực hiện xử lý tro xỉ tại các nhà máy nhiệt điện, định kỳ khoảng 3 tháng một lần họp với các Bộ, cơ quan, đơn vị liên quan để tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc, thúc đẩy việc thực hiện các quy định tại Quyết định số 1696/QĐ-TTg ngày 23 tháng 9 năm 2014 của Thủ tướng Chính phủ.

- Chủ trì, phối hợp với các Bộ: Xây dựng, Thông tin và Truyền thông và các địa phương đẩy mạnh công tác tuyên truyền về các lợi ích của việc sử dụng tro xỉ trong các nhà máy nhiệt điện; phổ biến các mô hình, cách làm hay trong xử lý tro xỉ mà một số nhà máy nhiệt điện, một số địa phương và một số doanh nghiệp đã thực hiện.

- Bộ Công Thương chỉ đạo từng nhà máy nhiệt điện than hiện có và các dự án đang xây dựng phối hợp với Ủy ban nhân dân các tỉnh, các doanh nghiệp,... xây dựng phương án xử lý, sử dụng tro xỉ tại các nhà máy điện để san lấp, làm đường giao thông nông thôn, vật liệu xây dựng,... phù hợp với đặc điểm của từng địa phương. Trong đó tập trung chỉ đạo các dự án nhà máy nhiệt điện đang có yêu cầu cấp thiết về vấn đề này, bao gồm: Vĩnh Tân 2, An Khánh 1, Vũng Áng 1, Sông Hậu 1 và Long Phú 1.

- Chủ trì, phối hợp với các Bộ, cơ quan liên quan, trên cơ sở các cơ chế, chính sách ưu đãi trong các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành đối với các dự án bảo vệ môi trường; các cơ chế, chính sách quy định tại Quyết định số 1696/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, hướng dẫn các doanh nghiệp phát thải, xử lý và các doanh nghiệp sử dụng tro xỉ về các cơ chế, chính sách được ưu đãi, hỗ trợ khi thực hiện các dự án xử lý, sử dụng tro xỉ tại các Nhà máy nhiệt điện.

- Chỉ đạo nghiên cứu kinh nghiệm của các nước trên thế giới về các công nghệ xử lý, sử dụng tro xỉ trong các lĩnh vực, đề xuất công nghệ ưu tiên áp dụng tại Việt Nam.

- Các nhà máy nhiệt điện đốt than đang trong quá trình chuẩn bị đầu tư, chỉ được phép khởi công xây dựng khi có phương án rõ ràng về xử lý tro xỉ, hoặc có hợp đồng nguyên tắc với các đơn vị có nhu cầu.

- Chỉ đạo xây dựng các Đề án thí điểm xử lý tro xỉ: Công ty cổ phần Nhiệt điện An Khánh lập Đề án đối với dự án Nhiệt điện An Khánh 1, EVN lập Đề án đối với dự án Nhiệt điện Vĩnh Tân 2. Trong Đề án cần làm rõ về thành phần hóa học của tro xỉ thải ra; căn cứ vào tình hình của từng địa phương, khu vực đề xuất sử dụng tro xỉ trong san lấp, làm đê, kè, nền đường, đường giao thông nông thôn, phụ gia xi măng, vật liệu xây dựng,...

2. Bộ Xây dựng:

- Xem xét, xây dựng đề ban hành hoặc công bố áp dụng đầy đủ các Tiêu chuẩn, Quy chuẩn kỹ thuật đối với tro xỉ sử dụng trong các lĩnh vực khác nhau: Vật liệu gia cố nền đất, san lấp, đắp đất, làm đê, kè; làm vật liệu trong xây dựng công nghiệp (công trình cầu cảng, công trình thủy lợi,...), công trình dân dụng (xây trát, chống thấm,...); sản xuất vật liệu xây dựng (gạch không nung, bê tông bọt, gạch bê tông khí chưng áp, gạch ốp lát,...).

- Chủ trì, phối hợp với Bộ Công Thương và các Bộ, cơ quan liên quan đề xuất danh mục các loại sản phẩm (như phụ gia xi măng,...), các lĩnh vực bắt buộc (các địa phương có nhà máy điện phải sử dụng để san lấp, làm đường nông thôn,...); tỷ lệ tro xỉ tối thiểu phải sử dụng trong các sản phẩm, lĩnh vực bắt buộc sử dụng, trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, bổ sung Quyết định số 1696/QĐ-TTg ngày 23 tháng 9 năm 2014 của Thủ tướng Chính phủ.

- Chủ trì, phối hợp với Bộ Công Thương hướng dẫn các cơ chế, chính sách được ưu đãi, hỗ trợ đối với các doanh nghiệp có sử dụng tro xỉ làm vật liệu xây dựng.

- Chỉ đạo nghiên cứu kinh nghiệm, ứng dụng, sử dụng tro, xỉ trong các công trình xây dựng.

3. Bộ Giao thông vận tải: Xem xét, xây dựng đề ban hành hoặc công bố áp dụng các Tiêu chuẩn, Quy chuẩn kỹ thuật đối với tro xỉ sử dụng làm vật liệu trong làm nền đường, đường, phụ gia trong bê tông nhựa,...

4. Bộ Tài nguyên và Môi trường:

- Tổ chức nghiên cứu, đánh giá các ảnh hưởng, tác động đến môi trường trong quá trình xử lý, sử dụng tro xỉ; đề xuất các giải pháp cần thực hiện để các hoạt động xử lý, sử dụng tro xỉ đáp ứng được các yêu cầu về bảo vệ môi trường theo các quy định hiện hành.

- Tổ chức thường xuyên việc kiểm tra, giám sát đối với các nhà máy điện có phát thải tro xỉ để đảm bảo các nhà máy thực hiện đúng các yêu cầu về bảo vệ môi trường theo đúng báo cáo đánh giá tác động môi trường được duyệt.

5. Các Tập đoàn, doanh nghiệp:

- Các Tập đoàn EVN, TKV, PVN khẩn trương phối hợp với các địa phương, doanh nghiệp liên quan xây dựng phương án xử lý, sử dụng tro xỉ trong các nhà máy nhiệt điện trong Tập đoàn, gửi Bộ Công Thương tổng hợp.

- Các doanh nghiệp phải bỏ kinh phí ra thực hiện các dự án, công trình xả, thải tro xỉ. Kinh phí thực hiện được hạch toán theo quy định.

- Tập đoàn Điện lực Việt Nam:

+ Phối hợp với Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận khẩn trương di dời các hộ dân thuộc diện phải di dời trong khu vực bãi xỉ của Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân. Cần thiết, trong khi chờ làm nhà tái định cư, thuê nhà để các hộ dân có thể di dời trong tháng 8 năm 2015.

+ Làm việc với nhà thầu có liên quan trong việc vận hành thiết bị lọc bụi của Nhà máy nhiệt điện Vĩnh Tân 2 để đáp ứng với yêu cầu bảo vệ môi trường và các quy định trong hợp đồng đã ký.

- Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam: Nghiên cứu sử dụng tro xỉ các Nhà máy nhiệt điện tại tỉnh Quảng Ninh để hoàn thổ các mỏ đã khai thác xong, đáp ứng các yêu cầu về bảo vệ môi trường theo quy định.

Văn phòng Chính phủ xin thông báo để các Bộ, ngành và các cơ quan liên quan biết, thực hiện./

Nơi nhận:

- Thủ tướng, các PTTgCP;
- Các Bộ: CT, XD, KH&ĐT, TC, KH&CN, TN&MT, GTVT, NN&PTNT;
- UBND tỉnh, TP trực thuộc Trung ương;
- Các Tập đoàn: EVN, PVN, TKV;
- TCT Xi măng;
- VPCP: BTCN, các PCN, Trợ lý TTCP, các Vụ: TH, KTTH, KGVX, V.III, TGD Công TTĐT;
- Lưu: VT, KTN (3), v.

**KT. BỘ TRƯỞNG, CHỦ NHIỆM
PHÓ CHỦ NHIỆM**



Nguyễn Cao Lục